

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
I KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 42/06

16.5.2006

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-372/04

The Queen, Yvonne Wattsin hakemuksesta, v. Bedford Primary Care Trust ja Secretary of State for Health

VELVOLLISUUS KORVATA JOSSAKIN TOISESSA JÄSENVALTIOSSA ANNETTU SAIRAALAOHITO KOSKEE MYÖS KANSALLISTA TERVEYDENHUOLTOJÄRJESTELMÄÄ, JONKA PIIRISSÄ TÄLLAINEN HOITO ON ILMAISTA

Jotta NHS (Yhdistyneen kuningaskunnan National Health Service) voi evätä potilaalta luvan hankkia hoitoa ulkomailla sillä perusteella, että potilaan asuinvaltiossa sairaalahoitoon pääsyä koskee odotusaika, sen on osoitettava, että odotusaika ei ylitä aikaa, joka lääketieteellisesti perusteltu, kun otetaan huomioon potilaan terveydentila ja hoidon tarve

Yhteisön oikeuden mukaan E-112-lomakejärjestelmä mahdollistaa ulkomailla saatavaa sairaanhoitoa koskevan luvan hakemisen. Tätä lupaa ei voida evätä, jos kysymyksessä olevaa hoitoa on tavallisesti saatavissa asuinjäsenvaltiossa, mutta sitä ei yksittäistapauksessa voida antaa ajoissa. Sairausvakuutuskassan on siis tällöin korvattava potilaalle hoidosta aiheutuneet kustannukset.

Yvonne Watts, jolla oli niveltulehdus, haki Bedford PTC:ltä (Bedford Primary Care Trust, Bedfordin perusterveydenhuoltotrusti) lupaa mennä leikkaukseen ulkomaille E 112-lomakkeen turvin. Hakemuksen käsittelyn yhteydessä erikoislääkäri tutki Wattsin lokakuussa 2002 ja luokitteli hänen tapauksensa rutiinitapaukseksi, mikä merkitsi sitä, että hän joutuisi odottamaan noin vuoden verran leikkausta. Bedford PCT päätti olla myöntämättä Wattsille kyseistä lomaketta sillä perusteella, että hän voisi saada hoitoa "hallituksen sosiaaliturvasuunnitelmassa määritellyssä tavoiteajassa" ja näin ollen ilman aiheutonta viivytystä. Watts teki High Court of Justiceen luvan epäämistä koskevaa päätöstä koskevan judicial review -hakemuksen.

Wattsin terveydentilan huononnutta hänet tutkittiin uudelleen tammikuussa 2003 ja katsottiin, että hänet leikattaisiin 3–4 kuukaudessa. Bedford PCT hylkäsi jälleen lupahakemuksen. Wattsille laitettiin kuitenkin maaliskuussa 2003 Ranskassa lonkkaproteesi, mistä hän maksoi 3900 Ison-Britannian puntaa. Hän jatkoi edelleen menettelyä High Court of Justice ja vaati myös Ranskassa koituneiden hoitokustannusten korvaamista. High Court of Justice hylkäsi hänen vaatimuksensa sillä perusteella, että Wattsille ei ollut koitunut aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun hänen tapauksensa oli tutkittu uudelleen tammikuussa 2003. Watts ja Secretary of State of Health valittivat tästä tuomiosta. Näissä olosuhteissa Court of Appeal esitti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle kysymyksiä asetuksen N:o 1408/71 ulottuvuudesta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevista perustamissopimuksen määräyksistä.

Asetuksen N:o 1408/71¹ ulottuvuus

Yhteisöjen tuomioistuin palauttaa ensiksi mieleen, että asetuksen N:o 1408/71 yhteydessä toimivaltainen laitos antaa ennakkoluvan ulkomailla annettavan hoidon korvaamiseen vain, jos hoitoa ei voida antaa potilaalle siinä ajassa kuin on tavallisesti välttämätöntä kyseisen hoidon saamiseksi jäsenvaltiossa, jossa hän asuu.

Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että jotta toimivaltainen laitos voi evätä luvan odotusajan olemassaolon perusteella, **sen on osoitettava, että odotusaika**, joka johtuu sairaalatarjonnan suunnittelusta ja hallinnoinnista, **ei ylitä aikaa, joka on perusteltu asianomaisen potilaan hoidon tarpeen sellaisen objektiivisen lääketieteellisen arvioinnin perusteella, jossa otetaan huomioon potilaan terveydentila ja sairaushistoria, hänen sairautensa todennäköinen kulku sekä hänen kipujensa ja/tai vammansa laatu sinä ajankohtana, jolloin lupahakemus on tehty.**

Lisäksi odotusaikojen vahvistaminen on tehtävä joustavasti ja dynaamisesti siten, että asianomaiselle alun perin ilmoitettua odotusaikaa voidaan harkita uudelleen, jos hänen terveydentilansa heikentyy ensimmäisen lupahakemuksen jättämisen jälkeen.

Käsiteltävänä olevassa asiassa kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, ylittääkö odotusaika, johon NHS:n toimivaltainen elin vetoaa, lääketieteellisesti perustellun ajan, kun otetaan huomioon potilaan tila ja henkilökohtainen hoidon tarve.

Palvelujen tarjoamisen vapauden ulottuvuus

Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevan kaltainen tilanne, jossa henkilö, jonka terveydentila edellyttää sairaalahoitoa, menee johonkin toiseen jäsenvaltioon ja saa siellä hoitoa vastiketta vastaan, **kuuluu palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien määräysten soveltamisalaan** riippumatta siitä, miten toimii kansallinen järjestelmä, johon kyseinen henkilö kuuluu ja jota sittemmin pyydetään korvaamaan tämä hoito.

Se toteaa seuraavaksi, että järjestelmä, jossa ennakkolupa on edellytyksenä sille, että NHS korvaa jossakin toisessa jäsenvaltiossa saatavilla olevan sairaalahoidon, vaikuttaa

¹ Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä joulukuuta 1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL L 28, s. 1)

kielteisesti asianomaisten potilaiden haluun kääntyä jossakin toisessa jäsenvaltiossa olevien sairaalahoitopalvelujen tarjoajien puoleen tai jopa estää tämän, mikä merkitsee sekä potilaiden sekä palvelujen tarjoajien kannalta palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamista.

Se katsoo **kuitenkin**, että **tällainen rajoitus voi olla oikeutettu pakottavista syistä**. Se toteaa, että siitä näkökulmasta, että taataan riittävä ja pysyvä pääsy laadukkaisiin sairaalahoitopalveluihin sekä varmistetaan kustannusten hallinta ja vältetään rahavarojen, teknisten resurssien ja henkilöstöresurssien tuhlaaminen, vaatimus, jonka mukaan se, että kansallinen järjestelmä vastaa taloudellisesti jossakin muussa jäsenvaltiossa annettavasta sairaalahoidosta, edellyttää ennakkolupaa, vaikuttaa sekä välttämättömältä että järkevältä.

Tällaisen luvan myöntämisedellytysten on kuitenkin oltava perusteltuja edellä mainittujen pakottavien syiden vuoksi ja niiden on täytettävä oikeasuhtaisuuden vaatimukset. **NHS:ää koskevassa säännöstössä ei täsmennetä sen ennakkoluvan myöntämisen tai epäämisen perusteita, joka on tarpeen jossakin toisessa jäsenvaltiossa annetun sairaalahoidon korvaamiseksi. Kyseisessä säännöstössä ei siis luoda tältä osin kehyksiä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten harkintavallan käytölle. Tämä sääntelyn puute vaikeuttaa lisäksi luvan epäämispäätösten tuomioistuinvalvontaa.**

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa tältä osin, että jos näistä hoitonoista aiheutuva odotusaika osoittautuu asianomaisessa yksittäistapauksessa pidemmäksi kuin on perusteltua, kun otetaan huomioon asianomaisen potilaan tilanteeseen ja hoidon tarpeeseen liittyvien kaikkien seikkojen objektiivinen lääketieteellinen arviointi, toimivaltainen **laitos ei voi evätä lupaa perusteilla, jotka koskevat näiden hoitonojen olemassaoloa; sitä, että hoidettavien tapausten kiireellisyyteen perustuva normaali järjestys häiriintyy; sitä, että sairaalahoito on ilmaista; sitä, että jossakin toisessa jäsenvaltiossa annettavan hoidon varalta on määrättävä erityisistä varoista, ja/tai vertailua, joka koskee tämän hoidon ja vastaavan toimivaltaisessa jäsenvaltiossa annettavan hoidon kustannuksia.**

NHS:n kaltaisesta kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä vastuussa olevilla viranomaisilla on siis velvollisuus säätää järjestelmästä, joka koskee jossakin toisessa jäsenvaltiossa annetun sairaalahoidon korvaamista potilaille, joille tämä järjestelmä ei pysty tarjoamaan vaadittua hoitoa lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa.

Korvauksen saamiseen liittyvät menettelyt

Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että **potilaalla, jolle on myönnetty lupa saada sairaalahoitoa jossakin toisessa jäsenvaltiossa (vastaanottava jäsenvaltio) tai jolta tämä lupa on evätty perusteettomasti, on oikeus siihen, että toimivaltainen laitos korvaa hoidon kustannukset** vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ikään kuin hän kuuluisi viimeksi mainitun jäsenvaltion piiriin.

Tilanteessa, jossa ei ole säännöstä täydestä korvauksesta, tilanteen palauttaminen potilaan kannalta sellaiseksi kuin se olisi ollut, jos kansallinen terveydenhuoltojärjestelmä, johon hän kuuluu, olisi voinut antaa lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa ilmaiseksi hoidon, joka vastaa hänen vastaanottavassa jäsenvaltiossa saamaansa hoitoa, merkitsee toimivaltaiselle laitokselle velvollisuutta suorittaa asianomaiselle täydentävä korvaus, jonka on katettava erotus, joka mahdollisesti vallitsee yhtäältä asuinjäsenvaltiossa annettavan vastaavan hoidon kustannuksen – tarvittaessa aina vastaanottavassa

jäsenvaltiossa hoidosta laskutettuun kokonaissummaan asti – ja toisaalta sen summan välillä, jonka vastaanottavan jäsenvaltion laitos maksaa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, jos ensimmäinen summa on toista suurempi. **Jos sitä vastoin vastaanottavassa jäsenvaltiossa laskutetut kustannukset ovat suuremmat** kuin vastaavan hoidon kustannukset asuinjäsenvaltiossa, toimivaltaisen jäsenvaltion on **korvattava** näissä kahdessa jäsenvaltiossa annettavan sairaalahoidon **kustannusten erotus** vain vastaavasta hoidosta asuinjäsenvaltiossa aiheutuviin kustannuksiin saakka.

Matka- ja majoituskulujen osalta on todettava, että koska toimivaltaisen laitoksen velvollisuus koskee ainoastaan potilaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa samaan sairaanhoitoon liittyviä kustannuksia, ne **korvataan vain siltä osin kuin** toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan kansallisessa järjestelmässä on vastaava velvollisuus kyseiseen järjestelmään kuuluvassa laitoksessa annetun hoidon osalta.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen tuomioistuinta.

Tämä lehdistötiedote on saatavissa seuraavilla kielillä: kaikki

Tuomion koko teksti on Internetissä

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=FI&Submit=recherche&numaff=C-372/04>

Se on tavallisesti luettavissa kello 12:sta (CET) lähtien tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler

Puh. +352 4303 3127, faksi +352 4303 3656

Kuvia siitä, kun tuomio luetaan, on saatavilla EbS "Europe by Satellite" -kanavalla Euroopan komissio, Lehdistö- ja viestintäpääosasto L-2920 Luxemburg, puh +352 4301 35177, faksi +352 4301 35249

tai B-1049 Bryssel, puh. +32 2 2964106, faksi 32 2 2965956